

Referenties

- Coppen, P.A. (2009). "Actief Grammaticaal Denken". In: Vanhooren, S. & A. Mottart, *Drieëntwintigste conferentie Het Schoolvak Nederlands*. Gent: Academia Press, p. 236-239.
- Coppen, P.A. (2010). "Grammatica, waar gaat dat eigenlijk over?" In: Vanhooren, S. & A. Mottart (red.). *Vierentwintigste conferentie Het Schoolvak Nederlands*. Gent: Academia Press, p. 174-182.
- Havekes, H., C. van Boxtel, P.A. Coppen & J. Luttenberg (te verschijnen). *Knowing and doing history: a conceptual framework and pedagogy for teaching historical contextualization*.
- King, P.M. & K.S. Kitchener (2002). 'The reflective judgment model: Twenty years of research on epistemic cognition'. In: B. K. Hofer and P. R. Pintrich (eds.). *Personal epistemology: The psychology of beliefs about knowledge and knowing*. Mahway, NJ: Lawrence Erlbaum, Publisher, p. 37-61.
- Moseley, D., V. Baumfield, J. Elliot, M. Gregson, S. Higgins, J. Miller & D. Newton (2005). *Frameworks for thinking. A Handbook for Teaching and Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Van Canegem-Ardijns, I. & W. Van Belle (2010). "De moduleerbaarheid van de taal. Een speelse en leerbare taalbeschouwingsmethode voor jonge leerlingen". In: *Vonk*, jg. 39, nr. 5, p. 19-42.
- Van Drie, J. & C. van Boxtel (2005/2008). "Historical Reasoning: Towards a Framework for Analyzing Students' Reasoning about the Past". In: *Educational Psychological Review*, jg. 20, nr. 2, p. 87-110.

Ronde 5

Elise Roders (a), Loes ten Berge (b), Mirabelle Boomars (b), Katheen Art (c) & Jan T'Sas (d)

(a) Nederlandse Taalunie

(b) Barlaeus Gymnasium

(c) Pieter.net.be

(d) Neejandertaal

Contact: eroders@taalunie.org

ltberge@barlaeus.nl

mboomars@barlaeus.nl

Kathleen.Art@pomantwerpen.be

jan.tsas@skynet.be

De wereld van de Nederlandse taal in de klas

1. Inleiding

Hoe maken we jongeren enthousiast voor de Nederlandse taal? Dat was de vraag die de Nederlandse Taalunie zich in 2009 stelde. Het antwoord op de vraag kwam in de vorm van DWVDNT, de wereld van de Nederlandse taal. Prinses Mathilde opende de website een jaar geleden tijdens de viering van de 30^e verjaardag van de Nederlandse Taalunie.

Deze workshop op de HSN-conferentie is opgevat als een rondleiding door de website. Maar dan wel eentje waarbij deskundigen laten zien hoe de website kan worden ingezet in de klas. Ze doen dat aan de hand van concrete lesvoorbeelden. Daarnaast is er ruimte voor feedback op de website.

2. Over DWVDNT

DWVDNT (www.DWVDNT.org) is een informatieve website, gericht op jongeren in het secundair/voortgezet onderwijs. Hoewel de site niet specifiek is opgezet als educatieve website, kan hij goed gebruikt worden in de klas als bron van informatie. De site is opgezet als een wereld, waarin je met een metro langs verschillende stations kunt reizen:

- *het station 'Geschiedenis'*: Belangrijke en interessante gebeurtenissen zijn hier per jaartal opgesomd. Zo kan je de ontwikkeling van de Nederlandse taal vanaf het jaar 52 tot heden volgen.
- *het station 'Woorden en zo'*: Woorden zijn er in alle soorten en maten. En daar valt veel over te vertellen. In dit station leer je aan de hand van voorbeelden over 'exemploniemen', 'spookwoorden', 'namen' en nog veel meer.
- *het station 'Onbegrensd Nederlands'*: Nederlands wordt niet alleen binnen het Nederlandse taalgebied gesproken, maar ook daarbuiten. Dit station bevat een kaart, waarop voorbeelden te vinden zijn van Nederlandse leenwoorden in verschillende landen.
- *het station 'Ieder z'n taal'*: 'Nederlands' is een verzamelnaam voor dialecten, standaardtaal en taal die is gebonden aan bepaalde groepen. In dit station kun je geluidsfragmenten beluisteren van verschillende vormen van het Nederlands.
- *het station 'Taalkunstenaars'*: Wie spreekt er bijzonder mooi Nederlands en wie maakt op een creatieve manier gebruik van de taal? Dit station is een *videowall*,

waar bijzondere taalgebruikers in beeld en geluid hun kunst(je) laten zien. Het station is vooral gevuld met beeldmateriaal uit de archieven van de Vlaamse en Nederlandse omroepen.

- *het Kennisstation*: Het Kennisstation is het documentatiecentrum van DWVDNT. Hier staat meer informatie over de verschillende onderwerpen uit de stations. Handig als naslagwerk bij het maken van werkstukken.
- *Taalmysteries*: In alle stations zijn taal mysteries opgenomen. Dat zijn teksten en filmpjes, waarin een antwoord wordt gegeven op vragen zoals “Kun je Nederlands leren in Siberië?” en “Wat is het langste woord?”.

Op de site zijn ook diverse widgets te downloaden. Op dit moment zijn dat er vier:

1. *De Boekenzoeker* (te gebruiken op een andere website);
2. *Taaltegel* (Hyves en iPhone);
3. *Woordenschat* (Hyves);
4. *Verdwenen woord* (Hyves).

In de zomer van 2011 is DWVDNT geëvalueerd en op basis daarvan wordt de site op een aantal punten aangepast. Ook zal een jongerenredactie aan de slag gaan. Opmerkingen die tijdens en na de sessie op HSN worden gemaakt, dienen tevens als input voor de ontwikkelaars en de redactie.

3. Over de lessuggesties

De Taalunie wil met deze sessie graag een goed inzicht geven in de mogelijkheden van DWVDNT in de klas. Daarom zijn deskundigen uit Nederland en Vlaanderen benaderd om voorbeelden uit te werken die illustreren hoe een les eruit kan zien. Zij presenteren in de sessie hun suggesties waarbij verschillende vakcomponenten, zoals ‘taalbeschuwing’ en ‘informatievaardigheden’, centraal staan. DWVDNT is doorgaans het vertrekpunt, maar kan ook naast andere bronnen gebruikt worden. Zo kan er een woordenreis worden gemaakt, die niet alleen de kennis van het Nederlands vergroot, maar die ook nuttig is bij de vakken ‘wereldoriëntatie’ en ‘geschiedenis’. Leerlingen kunnen ook een *Prezi* maken (voor voorbeelden, zie: www.prezi.com), waarin ze hun virtuele reis in woord en beeld samenvatten. Die lessuggestie wordt geïllustreerd met een *Prezi*, zoals die er na een les uit zou kunnen zien.

En met DWVDNT als bron kunnen leerlingen een woordensoortenboek maken (met categorieën als ‘versleten woorden’, ‘vergeten woorden’ of ‘onbestaande woorden’) dat vervolgens gepresenteerd wordt in de klas. De verkiezing van het favoriete klassenwoord is de afronding van die les, waarna de verschillende klassen zich met elkaar

meten in een eloquentiatoernooi. Dit deel van de presentatie komt voort uit de ervaringen op het Barlaeus Gymnasium, waar de sectie Nederlands DWVDNT enthousiast gebruikt, omdat er voor alle leerlagen interessante informatie op te vinden is.

Beide lessuggesties zullen in elk geval beschikbaar worden gemaakt via Taalunieversum (www.taalunieversum.org), de centrale website van de Nederlandse Taalunie. Daar zal ook ruimte zijn voor om uitgewerkte suggesties van andere docenten te plaatsen.

4. Over de sessie

De sessie wordt als volgt opgebouwd:

- Elise Roders (Nederlandse Taalunie) *DWVDNT in vogelvlucht*;
- Jan T'Sas (lerarenopleider, onderwijsjournalist, auteur van schoolboeken) en Kathleen Art (redacteur van jongerenwebsite Pienternet.be) *Een woordenreis rond de wereld*;
- Loes ten Berge en Mirabelle Boomars (docenten Nederlands aan het Barlaeus Gymnasium) *Het maken van een klassikaal woordensoortenboek en oefeningen in eloquentia*.

Tijdens en na de presentaties is er gelegenheid om vragen te stellen en om feedback te geven op de site.

Ronde 6

William Van Belle

K.U. Leuven

Contact: william.vanbelle@arts.kuleuven.be

7

Leren redeneren met de kennis van je moedertaal

1. Grammaticale taalbeschouwing in het schoolvak Nederlands

Of grammaticale taalbeschouwing een zinvol/interessant onderdeel is of zou moeten zijn van het schoolvak Nederlands is al jarenlang een discussiepunt. Het lijkt me alleszins duidelijk dat ze enkel een zinvolle, alsook een interessante leeractiviteit kan zijn als ze aan enkele voorwaarden voldoet. Ik wil niet proberen om die voorwaarden op te sommen, maar sluit me graag aan bij twee passages uit het speciale nummer van Levende Talen *Taalkunde en het schoolvak Nederlands*: